

פרוטוקול מס' 372

מישיבת ועדת העבודה
מיום ו', כ"ח בתשרי תשל"ז - 22.10.1976, שעה 8.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

ש. ארבלי-אלמוזלינו - היו"ר
מ. גז
ל. דיציאן
מ. דרובלס
ה. זיידל
י. יודין
א. לבנבראון
ח. שמעוני

מוזמנים:

י. ברק - משרד העבודה
י. כפלאוי - משרד העבודה
ר. כהנא - משרד העבודה
נ. אורי - משרד העבודה
ש. גוברמן - משרד המשפטים
מ. שקד - נציבות שירות המדינה
י. אליאסוף - יועץ משפטי של הוועדה

מזכיר הוועדה: י. נוריאל

רשמה: א. עצמון

סדר היום: המשך הדיון בחוק יישוב סכסוכי עבודה (תיקון מס' 3), תשל"ז-1976.

היו"ר ש. אדבלי: אני פותחת את הישיבה.

חוק ישוב סכסוכי עבודה (תיקון מס' 3), חשל"ו-1976

אתמול שמענו ממר ברק על מגמות של החוק. נתן תשובות לאותן השאלות שהתעוררו בישיבות הקודמות. הוא גם נתן תשובות לשאלות שהתעוררו אתמול תוך כדי הויכוח. אנחנו היום נמשיך בקריאת הסעיפים של החוק.

ה. זיידל: אני תומך בחוק - ואמרתי את זה באחת הישיבות הקודמות בירושלים. אני חושב שלאור ההתרחשויות האחרונות במשק, בפרט מה שקרה אתמול, שאשה נפטרה כתוצאה מכך, לפי דעתי השיטה שאם לא רוצים להכריז שבייתה כללית מכריזים על שבייתה האטה צריך לבטל אותה.

יחד עם זאת אני יודע שכאשר מורידים שכר מעבודה מפחיתים גם מזכויות סוציאליות. יוצא איפוא שמשפחה יכולה להינזק על ידי כך. כי אם למשל התנאים הסוציאליים צמודים לשכר המלא, כולל פנסיה, במידה ומורידים לאדם את השכר אז מפחיתים את התנאים הסוציאליים. לפי דעתי העניין הזה לא מוצדק כי לא צריך להעניש את המשפחה בגלל שהעובדים הכריזו שבייתה האטה והעובד לא אשם כי ועד העובדים מחליט על זה. לכן הייתי רוצה להבטיח שהתנאים הסוציאליים לא יזוקו במידה ומפחיתים את השכר. אני מדבר בפרט בעניין פנסיה. בסופו של דבר במרוצת הזמן זה יכול להצטבר.

לכן אני אומר אנחנו צריכים ללחום נגד שביחות האטה אבל יחד עם זאת אנחנו חייבים לשמור על הזכויות הסוציאליות של ציבור העובדים.

י. ברק: אני מבין שהמדובר רק בזכויות פנסיה כי תנאים סוציאליים זה דבר מאד רחב. לגבי עובדי המדינה אין בעיה כי לפי חוק הגמלאות נותנים פנסיה לפי השכר האחרון. חוץ מזה הרי העניין הזה לא יכול להימשך לאורך זמן. במצב כזה של סנקציה ושכר חלקי לא מדובר בחודשים רבים. יכול להיות שיש בתוך הביטוי הזה שירות ציבורי במובן הרחב קבוצות עובדים שמקבלות פנסיה מצטברת ושם הזכויות גם כן לפי השכר האחרון.

ה. זיידל: יש קבוצות שזה הולך לפי השכר הממוצע של שלושת השנים האחרונות.

י. ברק: כמה יכול להשפיע הדבר הזה? אני חושב שזה מאד שולי. זה שכמה ימים או כמה שבועות הוא קיבל שכר מופחת זה מאד שולי. מה גם שזה סותר את העקרון כי אם מקבלים פחות שכר אז התנאים הסוציאליים צריכים ללכת לפי השכר. ממבט ראשון נראה לי שזה יותר מסבך מאשר מועיל. אני מוכן לבדוק את הנקודה הזאת אבל זה לפי דעתי תקדים מאד רציני בשביל להשיג דבר מאד שולי. יש הרבה מאד קבוצות עובדים שרוצות בזה לקבל תנאים סוציאליים מעל ומעבר לשכר שהם מקבלים. אני לא הייתי סוטה מהעקרון שהתנאים הסוציאליים צריכים להיות צמודים לשכר.

היו"ר ש. ארבלי: מה במקרה של שביתה מלאה שהוא לא מקבל שכר?

ה. זיידל: זו גם בעיה אבל זה הובטח. לגבי אותה קבוצה שיש הצמדה לשלוש השנים האחרונות במוצק, מתוך הנחה שהשכר בשנים האחרונות הוא יותר גבוה, יצא שאדם שעבד 30 שנה, בגלל שביתת האטה השכר הממוצע שלו בשלוש השנים האחרונות היה פחות. יש קרנות שהכניסו במפורש סעיף או השכר האחרון או הכי גבוה.

אני סועך שתנאים סוציאליים שהם נוגעים למשפחה ולבית לא יתכן להעניש את המשפחה ולתת פחות. מה גם שהתנאים הסוציאליים משולמים ע"י המוסד ולא ע"י המעביד. אותו מוסד שמשלם את הפנסיה למה הוא צריך להרוויח מזה ולתת פחות? - גם לגבי עובדי המדינה העניין הזה לא ברור כי יכול להיות מחר חוק שיאמר השכר הממוצע ולא השכר האחרון. לפי דעתי צריך לשמור על התנאים הסוציאליים של העובדים.

היו"ר ש. ארבלי: אני יוצאת מנקודת ראות אחת שבביתה כללית ושביתה חלקית זה היינו-הן. אנחנו שומעים פה שלגבי עובדי מדינה הדבר הזה לא משפיע. נשאלת השאלה לגבי קרנות הגמל של ההסתדרות - אם אותן הקרנות לגבי שביתה מלאה הדבר הזה אינו פוגע ומגיעים לידי הסדר שהאדם לא נפגע מזה על אחת כמה וכמה שזה לא יפגע באדם כאשר מדובר בשביתה חלקית או סנקציה. לא יבואו לעשות אפלייה בין אותו אדם ששבת שביתה מלאה לבין אותו אדם שעשה שביתה חלקית. לבוא ולכתוב את זה בחוק? - אינני בטוחה שצריך לכתוב דבר כזה בחוק.

אפשר ליזום שבמסגרת הקרנות יכניסו סעיף שזכותו של העובד לא תיפגע כתוצאה מכך שלא שילמו לו שכר מלא בתקופה של שביתה מלאה או שביתה חלקית. אבל לבוא ולעגן את זה בחוק אינני חושבת שזה רצוי. לכן אני לא חושבת שיש מקום כאשר לגבי השביתה אנחנו לא אמרנו שום דבר בתיקון מס' 2 והדבר הזה ניתן ואפשרי והמעביד מנכה את השכר. עד כמה וכמה לגבי העניין של שביתה חלקית. תחשבו על הנקודה הזאת אבל אינני סבורה שיש לעגן את זה בחוק - זה עניינם של קרנות הגמל שיכללו סעיף כזה על-מנת להבטיח שזכותו של העובד בעניין פנסיה לא תיפגע.

ה. זיידל: אני רוצה להביע פליאה שההסתדרות לא העבירה לנו את הצעותיה. היא פרסמה הצעות, קיימה מסיבת עיתונאים אבל לנו לא העבירה את ההצעות לגבי החוק.

היו"ר ש. ארבלי: אני מסרתי אתמול שקבלתי מכתב ממזכיר הועד הפועל משה רינת שבו הוא כותב כך: הריני מתכבד להביא לידיעתך סכומי הועדה המרכזת והחלטותיה משיבתה האחרונה ביום 1.8.76 בה נדרשה היא שוב לנושא הצעת התיקון מס' 3 בחוק ישוב סכסוכי עבודה בעקבות דווחה של משלחת הועדה המרכזת: צ. נתנזון, נ. אושפיז, י. קיסר, ועו"ד י. קרן-צבי על הופעתה לפני ועדת העבודה של הכנסת שבראשוהן.

א. הועדה המרכזת חוזרת על התנגדותה לחוק המוצע ופונה ליו"ר הועדה ולחבריה לתת בידה שהות מספקת כדי להכין את ההצעה להסכם עם הממשלה במקום חקיקה נוספת - ולנהל עמה מו"מ על יישומו.

ב. טיוטת ההסכם תובא לפני קבלתה לדיון ולברור עם העובדים הנוגעים בדבר - בתוכם הסתדרות עובדי המדינה, הסתדרות הפקידים ואחרים, ולאישור מוסדותיה המוסמכים של ההסתדרות.

(המשך המכתב)

ג. הועדה המרכזת חוזרת ומאשרת את עמדתה כי יש לדחות את ההצעה לפיה יתקיימו זה בצד זה גם הסכם חתום בין הצדדים וגם חוק. שני אלה אינם עולים, לדעת הועדה המרכזת, בקנה אחד. יש להעדיף לדעתה, הסכם בין הצדדים שנועד להביא ליחסי עבודה משופרים ומתוקנים, על צווים תקנות וחוקים.

ד. הועדה המרכזת גורסת כי אין לקבל את הצעת התיקון של יו"ר ועדת העבודה כפי שהועלתה לפני משלחת ההסתדרות לפיה תהיה זו ההסתדרות אשר תפסוק באם נוקטים העובדים סנקציות כל שהם.

במסגרת הכללים והנוהלים שייקבעו בהסכם, יוגדרו גם הכלים שיועמדו לרשות הצדדים החתומים עליו, כדי לפסוק בדבר.

ה. הועדה המרכזת רשמה לפנייה את הודעת יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי, הח"א. אברהמוביץ, לפיה החלה כבר ועדה מטעם המחלקה לאיגוד מקצועי לעבד את טיוטת ההסכם.

בברכת חברים,

(-)

משה רינת

מזכיר הועד הפועל

לגבי כמה דברים נענינו לבקשת ההסתדרות. שהוח נתנו ועד כה לא שמענו שום ידיעה ושום אינפורמציה על מה שההסתדרות עשתה בענין הזה פרט למכתב הזה.

עפ"י בקשתו של חה"כ יודין פנינו להסתדרות כבר אחמול ובקשנו להזמין אותם לישיבה אם יש להם דברים נוספים להציע לוועדה או למסור לה. הזמנו אותם לעוד שבועיים ונראה מה תהיה תשובתם בענין הזה. אם יש להם הצעות קונקרטיות לנוסח של הסעיפים בחוק נשמח לקבל, אבל שהיות נוספות אנחנו לא נוכל לקבל כי היתה להם שהות מספקת כדי לקיים דיונים ולהכין טיוטה להצעת החוק.

כל יום אני מתקוממת מחדש, אנחנו כבר על שביחה

לא מדברים אלא רק סנקציות. היום אני קוראת שיש סנקציות במפעלי ים-המלח. מה שהרתיח אותי שמטזט ג'מבו עוכב שש שעות בגלל סכסוך בין עובדי התחזוקה לבין הטייס בגלל שהוא אמר שהם עובדים חובבים. אני מבינה אילו היו תובעים אותו לברור או לדין אבל מה העבודה צריכה להיות בידיהם כשום שעושים מה שרוצים. שש שעות להחזיק את האנשים בהמתחנה. לא ראיתי ארץ שיש בה תופעות כאלה שאנשים בישראל נוקטים בהם, גם בארצות הכי מבוססות והכי עשירות. לגבי איטליה ראינו איך היא מדרדרת בתחום הזה. אותו הדבר עכשיו אנחנו עושים. אני לא יכולה להבין מה קורה פה? - איפוא האחריות של הרופאים ואיפוא המצפון? - זלזול בחיי אדם. אף אחד לא אמר שצריך להצר את המאבק המקצועי חס וחלילה. אבל יש מאבק הוגן לא בדרך הפסולה הזאת. היכן אנו מגיעים? - אין שליטה על אף אחד. יש חוקת ההסתדרות שמצפצפים עליה. מתכנסת קבוצת עובדים ומכריזה שהיא נוקטת בסנקציות. מילא, על עקרון אחד ההסתדרות מסכימה על אי עבודה אין תשלום. אז העקרון הזה מנחה אותנו. הבה ניתן למעביד לממש את זה עד שהענין יגיע לבית הדין לעבודה.

היו"ר ש. ארבלי:

לכן אני אחמול השתוממתי, הרגשתי את הכאב של חה"כ אמיר שטלטלו את האשה שנפטרה לאשקלון. אבל יחד עם זאת הוא עדיין בשלו. איננו אוסרים עליהם לשוב אבל שילכו לפי כל הכללים של השביתה. לגבי מקום עבודה זה יותר חמור מאשר שביתה כללית. בבקשה שיחמשו בנשק שיש להם אבל לפי הכללים שנקבעו בחוק. אבל מצאו דרך חדשה של סנקציות כדי לא להפסיד שום דבר ולא לסכן שום דבר. במאבק מקצועי שני הצדדים מסתכנים. מוכרחים לשים סכר בכל הענין הזה שהעובדים יהרהרו על מה שהם עושים. יש דרכים מקובלות ויש מאבק מקובל.

עקרונית, אני תומכת בחוק. נתחיל לעבור על הסעיפים השונים ונשמע ניסוח זה או אחר. אבל מבחינה עקרונית אי אפשר שלא לקבל את החוק כאשר אין שום גורם שיכול להציע פתרון סביר ומניח את הדעת בענין הזה - ופה נגד מי אנחנו מדברים? - על השירות הציבורי.

י. ברק:

סעיף 1:

הסעיף הזה בא לעגן את מה שהסברתי אתמול שהגדרה של שביתה קיימת. היא אותה הגדרה שנמצאת כיום בתיקון מס' 2 לחוק ישוב סכסוכי עבודה. שם כתוב: לענין הגדרה זו רואים בשביתה: (א) הפסקת עבודה מאורגנת, מלאה או חלקית, של קבוצת עובדים, לרבות שביתה האטה והפרעה מאורגנת אחרת של מהלך העבודה התקין. (ב) סירוב מאורגן של קבוצת עובדים לעבוד שעות נוספות, אם החובה לעבוד שעות נוספות נקבעה בהסכם קיבוצי ועבודה כאמור מותרת לפי חוק שעת עבודה ומנוחה, תשי"א-1951, והסירוב ננקט כצעד בסכסוך עבודה.

י. אליאסוף:

בסעיף 37א ברישא מדברים על הגדרות בענין פרק זה. כלומר, ההגדרה של שביתה או שביתה בלתי מוגנת זה בתוך לענין פרק זה. השאלה אם מוכרחים להגיד לענין הגדרה זו?

י. ברק:

אפשר למחוק את המילים האלה ולהגיד שביתה חלקית.

י. אליאסוף:

לא למחוק. הנוסח הקיים היום לענין הגדרה של שביתה בלתי מוגנת מכסה את כל האפשרויות של שביתה או שיכול להיות שלא?

י. ברק:

אם משאירים את המילים לענין פרק זה זה כולל את הכל. זה לא מרחיב ולא מצמצם. אני מציע שהוועדה תקבל את הסעיף הזה.

היו"ר ש. ארבלי:

לגבי ההגדרה של שביתה חלקית הוועדה אינה מעונינת להרחיב ולא לצמצם אלא שיהיה בדיוק מה שכתוב בתיקון מס' 2.

א. לבנבראון:

אני לא רוצה עכשיו לשנות את ההגדרה אבל אני רוצה להציע שפרק זה לא יכלול האטה ושעות נוספות. אני מתקשה להגדיר מה זה האטה ולקבוע באחוזים כמה זה. ואם הוא עובד שעות נוספות זה משהו אחר. אם מישהו מכריז שהוא לא עובד שעות נוספות שזה לא ייראה כשביתה.

היו"ר ש. ארבלי:

מבחינת ההגדרה של שביחה ושביחה חלקית איננו רוצים להיכנס לענין הזה. זה התקבל בחיקון מס' 2. אין לנו כוונה לא להרחיב ולא לצמצם את ההגדרה הזאת. את סעיף 1 ינסחו כך שההגדרה של שביחה חלקית לא תחרוג מההגדרה הקיימת היום בחוק.

א. לבנבראון:

היות ומדובר על שביחה חלקית שגם ההגדרות יהיו קצת שונות.

ח. שמעוני:

במידה ותתקבל הדיעה הזאת אני ארשום הסתייגות שביחה בפרק זה תהיה שביחה שאושרה ע"י ההסתדרות שאכן יש שביחה. אם ההסתדרות לא טענה שיש פה שביחה אי אפשר לפנות לבית הדין לעבודה.

היו"ר ש. ארבלי:

אתה רוצה שההסתדרות תפסוק אבל היא מתנגדת לכך. רשמנו את הצעתו של ח"כ שמעוני. נשאל את נציגי ההסתדרות בענין זה כאשר יופיעו בוועדה.

י. ברק:

הממשלה מתנגדת להצעה הזאת.

היו"ר ש. ארבלי:

גם אני מתנגדת להצעה הזאת וגם ההסתדרות איננה רוצה להיות הפוסק בענין זה.

ל. דיציאן:

נניח שמדובר בהסתדרות הרפואית - מה אז?

ח. שמעוני:

אני מתחייב להביא ניסוח מדוייק יותר.

היו"ר ש. ארבלי:

הוועדה לא רוצה שינויים בהגדרה של שביחה שמופיעה בחיקון מס' 2. אתה רוצה להציע שיהיו שינויים - בבקשה רשמתי זאת.

י. ברק:

סעיף 2: (א)

לענין סעיף זה - "מקום עבודה" לרבות חלק ממפעל. "שכר רגיל" - שכרו של העובד בעד שעות העבודה הרגילות להוציא פרמיות או תוספת אחרת בעד מאמץ בעבודה.

ל. דיציאן:

אני רוצה לדעת יש הגדרה של "מפעל"? - אם אין הגדרה אל תכתוב את זה כי מה זה מפעל? - תכתוב, לרבות חלק ממקום עבודה.

י. ברק:

אפשר לשקול את זה.

ל. דיציאן:

בענין ההגדרה של "שכר רגיל" נאמר שכרו של העובד בעד שעות העבודה הרגילות להוציא פרמיות או תוספת אחרת בעד מאמץ בעבודה. הבעיה היא כאשר מורידים 50%, מהו שכר העבודה ב-50%?

י. ברק:

50% מהשכר הרגיל.

ל. דיציאן:

מה לגבי מפעלים שעובדים לפי פרמיות ונורמות?

מה שהוא מקבל בעד שעות עבודה רגילות.

י. ברק:

למשל, בתקופת הקטיף אני יודע שעובדים למעשה רק לפי נורמות וזה כבר כמה שנים שעובד רגיל

ל. דיציאן:

מקבל בשביל 3-4 נורמות.

אבל נורמה זה לא שביחת האטה?

ה. זיידל:

זה יכול להיות שביחת האטה. הוא יכול לעשות נורמה אחת וללכת הביתה.

ל. דיציאן:

אם אני מבין נכון הכוונה היא שכר רגיל בעד נורמה אחת כי כל היתר זה פרמיות. קטיף לא נכלל בשירות הציבורי. אם אדם עובד לפי נורמות ופרמיות אז בתקופת האטה לא יקבל את הפרמיה אלא יקבל שכר רגיל בעד נורמה אחת.

נ. אורי:

איפוא שעובדים לפי שעות אז יקבלו עבור יום עבודה רגיל. איפוא שעובדים לפי נורמות יקבלו

י. ברק:

לפי נורמה אחת.

המונח של שכר רגיל הוא איננו מונח חדש. הוא מופיע בכמה חוקי עבודה, ומשתמשים בו

י. אליאסוף:

בהקשרים שונים.

היות וזה לא נוגע אלא לקבוצה מצומצמת של עובדים אז עבודת קטיף שמקבלים לפי כללים אחרים אתה צריך להגיד שזה לפי נורמה אחת?

ל. דיציאן:

המינוח הזה של שכר רגיל ושעות עבודה רגילות הוא קיים. השאלה אם זה פרמיה אחת או לא -

י. אליאסוף:

הענין הזה ייבדק.

קודם כל יש דברים משותפים בחוקים הכוונה לגבי שכר רגיל ושעות עבודה רגילות. לגבי פרמיות ונורמות אנחנו מבקשים שהדבר ייבדק ונקבל תשובה בישיבה הבאה.

היו"ר ש. ארבלי:

בהגדרה של "מקוט עבודה" הצעתי למחוק את המילים לרבות חלק ממפעל.

ח. שמעוני:

אני לא מסכים. מה שחה"כ שמעוני מציע להגיד זה בדיוק הדבר שהמחוקק רוצה ללחוס נגדו. למשל, אל-על או חברת החשמל ששם קבוצה מצומצמת של עובדים יכולים לשתק את כל חברת החשמל או את התעופה האוירית. כאשר אמרתי מפעל לא התנגדתי לחלק אלא רציתי לדעת מה זה מפעל.

ל. דיציאן:

אני מציע למחוק את זה לאחר ששמעתי אתמול את ההסברים ממר ברק. הוא אמר ישבתו חלק ובסופו של דבר זה משפיע על האחרים וינכו מכולם. אני אומר אם כבר רק

ח. שמעוני:

במקרה שיש השבחה כללית.

היו"ר ש. ארבלי:

הרוב לא מקבל את ההצעה של חה"כ שמעוני.

ח. שמעוני:

אני שומר לעצמי זכות הסתייגות למחוק את המילים: לרבות חלק ממפעל.

היו"ר ש. ארבלי:

הוחלט: לגבי ההגדרות תיבדק ההגדרה של מפעל. את העקרון של חלק ממפעל הרוב בוועדה מקבל. יש הצעה של חה"כ שמעוני למחוק את זה. לגבי ענין של שכר רגיל - גם פה הוסכם שהמונח של שכר רגיל ושעות רגילות קיים בחוקים אחרים. אבל צריך לבדוק לגבי נורמות ופרמיות האם הכוונה לגבי נורמה אחת או יותר?

י. ברק:

סעיף 2(ב):

בסיפה של הסעיף שאומרת: לענין זה "שביחה חלקית" - לרבות שביחת האטה והפרעה מאורגנת אחרת של מהלך העבודה, פה חסר לנו החלק השני סעיף קטן (ב) שנמצא בהגדרה ומשום מה הוא נשמט כאן. את הקטע הזה נשפץ.

לגבי עצם הסעיף - על זה היה דיון בישיבה

הקודמת.

היו"ר ש. ארבלי:

היתה הערה של חה"כ דיציאן שהוא עדיין לא היה משוכנע בהסבר שקיבל.

ל. דיציאן:

אני מציע שבחלק הראשון שמדבר על בית הדין האזורי שבתחום שיפוטו נמצא מקום עבודתם של עובדים, להוסיף את המילים: או חלק מהם.

זה ישנו.

י. ברק:

ל. דיציאן:

אחרי המילים... או כמה מהם מקיימים שביחה חלקית בלתי מוגנת צריך לשים נקודה ולא פסיק. אני רוצה להכניס שתי הערות: שביח הדין רשאי באותו המעמד לקבוע זמנית או סופית את החלק שהעובד יהיה זכאי לקבל עבור העבודה בפועל לפי שיקבע בית הדין לפי נסיבות הענין.

היו"ר ש. ארבלי:

כלומר, שתהיה אפשרות שביח הדין באותו מעמד יקבע אם יש שביחה בלתי מוגנת והוא יקבע גם מה השיעור שצריך להוריד.

זה בנוסף לסעיף קטן (ג)?

י. ברק:

ל. דיציאן:

כן - אני רוצה לתת לבית המשפט אפשרות לקצר הליכים וגם למנוע עיוות שזה לא ייראה 100% כעונש. אם יהיה דבר כזה זה יוציא עוקץ מסויים.

נבדוק את זה.

י. ברק:

היו"ר ש. ארבלי:

רצוי מאד שביח הדין באותו מעמד יקבע את שני הדברים. ניתן את האפשרות הזאת בידינו שהוא יראה שהמחוקק חשב על זה.

ח. שמעוני:

אני מציע כסעיף (ב) שיבוא לפני ה-(2) הזה את הנוסח הבא: קבע ארגון יציג כי קיימת שביחה במקום עבודה פלוני יהיה רשאי המעביד להגיש תביעה לבית הדין לא יאוחר מ-30 יום ממועד זה. אחרי זה יבוא סעיף (ב) הקיים ולאחר מכן (ג) עם שינוי: שעובדים, לפי שקבע בית הדין, זכאים לשכר חלקי בעד עבודה שעשו בפועל בשיעור שקבע בית הדין לפי בסיבות העניין. וזה משתלב עם (ב) שלא יכולים לנכות אלא באישור בית הדין.

א. לבנבראון:

לאחר המילים יהיה מוסמך לקבוע שהעובדים במקום עבודה פלוני או כמה מהם מקיימים שביחה חלקית בלתי מוגנת יבוא: לאחר שנציג ההסתדרות אישר שאמנם מתקיימת שביחה.

היו"ר ש. ארבלי:

זה אותו הדבר. כתוב מה זה מאושרת ומה זה שביחה בלתי מוגנת.

א. לבנבראון:

למחוק בסיפה את המילים: לרבות שביחה האטה והפרעה מאורגנת אחרת של מהלך העבודה.

ח. שמעוני:

בהסתייגות אני בכלל מוציא את הסמכות מבית הדין לקבוע שקיימת שביחה חלקית. ההסתדרות היא הפוסקת אם יש שביחה או לא ולא בית הדין.

ל. דיציאן:

בסיפה אני מציע לעניין זה שביחה חלקית כמוגדר בסעיף 37א' ולא כמו שזה כתוב כאן.

י. ברק:

אני אמרתי בהתחלה שזה לא בסדר ונשפץ את זה.

סעיף 2(ג):

עובד הזכאי לשכר חלקי בלבד כאמור בסעיף קטן (ב), רואים סכום השווה למחצית שכרו הרגיל כשכר החלקי המגיע לו כל עוד לא קבע בית הדין את שיעור שכרו החלקי כאמור.

ל. דיציאן:

אם תתקבל ההצעה שלי זה צריך להיות מנוסח אחרת: עובד זכאי לשכר חלקי בלבד כאמור בסעיף קטן (ב) כל עוד לא קבע בית הדין באופן זמני או קבוע.

י. ברק:

הרעיון ברור. אם תתקבל ההצעה נשלב את זה ביחד.

ח. שמעוני:

בסעיף הקודם אני מציע שביחה חלקית יקבע במקום את השיעור. אבל אם לא קבע עדיין אז ההצעה שלי לגבי (ג) יהיה עובד זכאי לסכום השווה לשכרו הרגיל כל עוד לא קבע בית הדין את שיעור שכרו החלקי כאמור.

א. לבנבראון:

זה יכול ללחוץ על בית הדין לקבוע מיד את האחוז.

י. ברק:

סעיף 2(ד):

הפרשי שכר שמעביד חב לעובד או עובד חב למעביד מכוח הוראות סעיף זה ישולמו תוך 30 יום מיום קביעת בית הדין האזורי בדבר שיעור השכר החלקי כאמור בסעיף קטן (ב), זולת אם קבע בית הדין מועד אחר לתשלום, ולענין סעיף 25 לחוק הגנת השכר, חשי"ח-1958, רואים סכום עודף ששולם כאמור לעובד כמקדמה.

י. ברק: זה בא כדי שאפשר לנכות מהשכר את העודף אבל הניכוי הוא מוגבל. אי אפשר לנכות למעלה משכר עבודה העולה על 3 חודשים בבת-אחת.

ל. דיציאן: לגבי המקדמה - נותנים לבית הדין את הסמכות לחלק את זה בצורה מסויימת. אבל צריך להיות שוויון מוחלט בין מעסיק ובין עובד. אם אחרי 30 יום לא משלמים את הסכום אז צריכים להיכנס לתקפם כל הדברים של הלנת שכר.

י. ברק: זו הכוונה שאם המעביד לא שילם תוך 30 יום זה יחשב כהלנת שכר. חה"כ דיציאן מעיר שצריך להבהיר את זה ואנחנו נבהיר את העניין.

א. לבנבראון: אם יש הלוואה האם העובד יכול לשלם את זה בשיעורים כפי שנוח לו או שהמעביד מוסמך להוריד לו את העודף הזה?

י. ברק: רק לפי שיעורים שקבע בית הדין.

היו"ר ש. ארבלי: לגבי העובד כאשר הוא יצטרך להחזיר את ה-50% למעביד האם חייב להחזיר את זה בשיעור אחד או בשיעורים אחדים?

י. ברק: אם הפרש הוא פחות משכר של 3 חודשים אז המעביד יהיה רשאי לנכות בבת-אחת אלא אם בית הדין קבע אחרת.

היו"ר ש. ארבלי: אולי נקל פה על העובד שזה יהיה בשיעורים?

ל. דיציאן: שלא יעלה על חצי המשכורת. יכול להיווצר מצב שאדם קיבל כבר 50% והסנקציה נמשכת 3 חודשים ולאחר מכן בית הדין קבע שלא מגיע לו שום דבר כי זה למעשה היתה שביתה מלאה, ייצא שבמשך חודש וחצי האדם הזה יעבוד ולא יקבל פרוטה אחת. זה לא מתקבל על הדעת, ורצוי שתשקלו את העניין הזה.

היו"ר ש. ארבלי: פה צריך לחשוב על שיעורים.

ל. דיציאן: לפעמים בית הדין לא קובע, ואז לא יתכן להכריח עובד לעבוד במשך חודש וחצי ולא לקבל אף אגורה אחת.

היו"ר ש. ארבלי: צריך להקל על העובד אם הוא צריך להחזיר כספים יותר מאשר צריך להקל על המעביד. אל נקבע פה דין שווה למעביד ולעובד בעניין זה.

מ. דרובלס: אני מסכים שכולם מאוחדים בדיעה שכל האזרחים שווים, ואנחנו חייבים לתת הגנה. יש להשאיר את זה בידי בית הדין. למרות שליבי תמיד עם החלש יותר, אני סומך על בית הדין שהוא יוציא את המסקנה הנכונה כאשר יצטרך לשקול בין השניים. אם נקבע באופן אבסולוטי יכול להיות שאנחנו נעשה שירות הפוך. יכול להיות מפעל ששילם מפרעות לעובדים והוא לא כל כך חזק ובית הדין קבע שלא מגיע שום שכר לעובדים. בינתיים למפעל נגרם נזק והוא עלול לסגור את המפעל ואז זה יפגע בעובדים עצמם.

מ. דרובלס:

לכן אני סומך על בית הדין שהוא יוציא את המסקנה הנכונה כאשר יצטרך לשקול בין השניים. אם (ד) לא סוגר אולי צריך לחייב את בית הדין לקבוע זאת.

ח. שמעוני:

אם ההצעות שלי יתקבלו אז אין מקום לסעיף הזה. כלומר, כל עוד בית הדין לא קבע סופית הוא ימשיך לקבל שכר מלא. ומשקבע צריך לקבוע שיעורים. לגבי העובד שצריך להחזיר, את זה צריך למחוק, לא צריך לכתוב את זה בחוק.

אם ההצעות שלי לא יתקבלו אני מציע שאחרי המילים הפרשי שכר שמעביד חב לעובד. יתיה כתוב: דינו כשכר מולן. ולסוף יהיה רואים סכום עודף כמקדמה שתנוכה בשיעורים ושלא תעלה על עשירית משכרו של העובד.

היו"ר ש. ארבלי:

אני רוצה שתהיה התחשבות לגבי העובד כי אין לו מקורות אחרים שיוכל להתקיים. לכן שתהיה התחשבות מבחינת ההחזר.

י. ברק:

אני מתנגד להצעות של הה"כ שמעוני.

סעיף 2 (ה):

היו מקומות עבודתם של העובדים המשתתפים בשביתה חלקית בלתי מוגנת כאמור בסעיף קטן (ב) נמצאים באזורי שיפוט של כמה בתי דין אזוריים תהא סמכותו של בית הדין האזורי לפי סעיף זה נתונה לבית הדין הארצי לעבודה.

פה מדובר בשביתה ארצית. סנקציות בקנה מידה ארצי ואשר יש יותר מאזור שיפוט של בית דין אזורי. כלומר, יותר מבית דין אחד זה הולך לבית הדין הארצי.

ל. דיציאן:

במקרים כאלה זה לא צריך ללכת לבית דין ארצי, אלא אם כן זו שביתה ארצית. אם מדובר באזור שיפוט של שני בתי דין אזוריים אז שבית הדין הארצי יקבע את הסמכות של בית דין אזורי.

י. ברק:

אם זה בשני אזוריים שיפוט בדרך כלל זו שביתה ארצית. אם מדובר בסכסוך שקשור להסכם קיבוצי מיוחד זה בית דין אזורי, אם מדובר בסכסוך כללי זה בית דין ארצי.

ל. דיציאן:

זה יביא לסחבת.

י. ברק:

להיפך, זה חוסך את הערעור.

ל. דיציאן:

ענין של ערעור זו זכות. ברגע שזה ילך ישר לבית הדין הארצי - זוהי מדובר על שמיעת עדויות - אז אני לא רוצה שתהיה רק סמכות אחת.

י. אליאסוף:

לפי החיקון של הה"כ שחל יש היום לבית הדין האזורי הסמכות לדון בכל תביעה של הצדדים לגבי הסכם קיבוצי מיוחד. ולבית הדין הארצי יש הסמכות לדון כאשר הצדדים הם בהסכם קיבוצי כללי. בית הדין הארצי הוא יושב בחליך כזה הוא יושב בהרכב של 7 אנשים ולא 5 כפי שהיה. השאלה אם צריך לעשות את זה כאן ולתת את הסמכות הזאת לבית הדין הארצי?

ל. דיציאן:
קחו למשל את חברת החשמל דרום שזה שייך לאזור שיפוט תל-אביב ואשדוד ולא פעם היו שביחות שט. למה זה לא יכול להיות באחד מבתי הדין האזוריים? - אם זה ילך לבית הדין הארצי לא תהיה זכות ערעור.

י. ברק:
השביחות הארציות הן החמורות ביותר והמטרה היא טיפול מהיר בצורה חדה ומוסמכת לחסל את העניין. יכול להיות שבאמצע תתגלגל לבית הדין הארצי שבייתה שהיא לא ארצית, אבל זה נדיר.

ל. דיציאן:
אינני מתנגד ששבייתה ארצית תלך לבית הדין הארצי אבל לגבי שבייתה אחרת יש הליך של גביית עדויות על היקף השבייתה כדי שביית הדין האזורי יוכל לקבוע את האחוזים. אם זה ילך לבית הדין הארצי לא תהיה אפשרות של ערעור.

י. ברק:
נמצא דרך שלא יהיה שימוש לרעה בעניין הזה ושלא יבוא מקרה שהוא בעצם סכסוך מקומי לבית הדין הארצי. אנחנו נבדוק את זה.

היו"ר ש. ארבל:
לגבי (ה) אתם תבררו את העניין של בית דין ארצי ואזורי - כיצד ניתן לנסח את זה. אני הייתי נותנת עדיפות לבית הדין הארצי במקרה של שבייתה ארצית מאחר ואיננו מעוניינים בהליכים ממושכים.

ל. דיציאן:
אם השבייתה היא ארצית אני מסכים שהיא תלך לבית הדין הארצי. אבל לגבי שבייתה מקומית, שלא תלך לבית הדין הארצי.

י. ברק:
נבדוק את העניין.

סעיף 3:
אין בחוק זה כדי לגרוע מהוראותיו של כל דין מסמכיותו של בית הדין לעבודה אלא להוסיף עליו

המטרה של סעיפים מסוג זה לומר אנחנו עושים הסדר בחוק אבל הוא לא בא לגרוע מדברים אחרים שקיימים. למשל, יש תיקון מס' 2 שאפשר להגיש תביעה משפטית נגד עובדים בעניין פיצויים נזיקין וצו מניעה. זה בא לומר כל יתר החוקים עומדים בעינם.

ח. שמעוני:
אני מציע למחוק את סעיף 3.

א. לבנבראון:
זה ברור. אם היו הישגים לפועלים בעבר זה בא לומר שהם קיימים. אני מביין שהסעיף הזה בא לחזק כל מיני דינים שהיו. למה אני צריך בהזדמנות זאת להפקיר את הכל?

י. ברק:
זה בא כדי למנוע ספק. אני רוצה להביא לתשומת לבכם שכאשר היו כאן נציגי לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים הם הציעו הצעה לגבי הסעיף הזה. הם אומרים כהצעה ראשונה שלהם שזה יחול גם על המשק הפרטי. הם הציעו במקום הסעיף הזה יבוא סעיף שהוכנס בתיקון מס' 2 בזמנו. גם אז הם באו וטענו שתיקון מס' 2 יחול על המשק הפרטי. ואז הוכנס סעיף שבא כביכול לתת פתרון להצעה שלהם. הסעיף אומר: אין בחוק זה כדי לגרוע מסמכותו של בית דין לעבודה מכל דין או הסכם קיבוצי שחל שלא בשירות הציבורי.